

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 81/02-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. mája 2003 v senáte zloženom z predsedu Jána Klučku a zo sudcov Alexandra Bröstla a Ľudmily Gajdošíkovej, o sťažnosti Ing. K. H., T., zastúpeného advokátom JUDr. G. S., T., vo veci porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. Z-2-33 Cb 270/95 takto

r o z h o d o l :

Základné právo Ing. K. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. Z-2-33 Cb 270/95 v období od rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 10/00 z 22. februára 2001 **p o r u š e n é n e b o l o .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 30. januára 2002 doručené podanie Ing. K. H., bytom T., (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného

advokátom JUDr. G. S., T., označené ako „Ďalší podnet a sťažnosť Ústavnému súdu SR za opätovné porušovanie čl. 48 odst. 2 a ďalej za porušovanie čl. 12 odst. 4, čl. 144 odst. 1 Ústavy SR na Kraj. súde v Bratislave“ (ďalej len „sťažnosť“).

Ústavný súd nálezom z 22. februára 2001 sp. zn. I. ÚS 10/00 rozhodol, že Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) porušil základné právo sťažovateľa upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“).

Napriek tomu, že od tohto rozhodnutia uplynulo vyše roka, vec nie je dodnes doriešená a krajský súd podľa sťažovateľa robí ďalšie prieskumy. Z tohto dôvodu sa navrhovateľ domáhal vyslovenia porušenia čl. 12 ods. 4 ústavy (nikomu nesmie byť spôsobená ujma na právach preto, že uplatňuje svoje základné práva a slobody), čl. 144 ods. 1 ústavy (sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom a medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom), ako aj čl. 48 ods. 2 ústavy (právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prieskumov). Sťažovateľ tiež požadoval, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu, aby vo veci sp. zn. Z -2-33 Cb 270/95 neodkladne konal, aby ústavný súd zakázal krajskému súdu pokračovať v porušovaní základných ľudských práv a slobôd a aby mu prikázal obnoviť stav pred porušením práv. Súčasne požadoval priznanie spravodlivého primeraného finančného zadosťučinenia.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 81/02-17 z 15. mája 2002 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v časti, v ktorej žiada vysloviť porušenie jeho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieskumov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval sťažovateľa a krajský súd, aby sa vyjadrili ku konaniu ústneho pojednávania, a krajský súd vyzval aj na vyjadrenie k sťažnosti a k jej prijatiu.

Sťažovateľ a krajský súd ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Krajský súd k sťažnosti sťažovateľa uviedol:

„Vo veci vedenej pod sp. zn. Z-2-33 Cb 270/95 navrhovateľa Ing. K. H. bytom T., proti odporcovi Poľnohospodárske družstvo T., v ktorej sa navrhovateľ domáha náhrady škody z titulu neplatného rozviazania členského pomeru s príslušenstvom uvediem chronológiu spisu od 22. 3. 2000 a to vzhľadom na sťažnosť pána Ing. K. H., ktorú ohraničil rozhodnutím Ústavného súdu z 22. 2. 2001.

Najvyšší súd SR uznesením zo dňa 17. 2. 2000, pod č. k. Ndob 6/2000-433 rozhodol, že sudkyňa JUDr. J. G. je vylúčená z prejednávania rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. Z-2-33 Cb 270/95. Zo strany sudkyne bol daný pokyn na doručenie tohto rozhodnutia dňa 22. 3. 2000. Predsedníčka Krajského súdu v Bratislave opatrením zo dňa 25. 4. 2000 určila, že vec sp. zn. Z-2-33 Cb 270/95 ďalej bude vybavovať JUDr. J. P., vzhľadom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR. Zároveň táto sudkyňa bola listom zo dňa 24. 10. 2000 požiadaná cestou sudkyne poverenej vybavovaním sťažností o urýchlené konanie v predmetnej veci.

Ďalším opatrením predsedníčky krajského súdu zo dňa 23. 2. 2001 bola vec sp. zn. Z-2-33 Cb 270/95 prikázaná na vybavenie senátu v zložení JUDr. H. H. - predsedníčka senátu a členky senátu JUDr. I. I. a JUDr. L. B., vzhľadom k tomu, že JUDr. J. P. sa ku dňu 28. 2. 2001 vzdala funkcie sudcu. Predsedníčka senátu dňa 6. 3. 2001 dala pokyn na vytýčenie pojednávania v predmetnej veci. Na pojednávanie sa nedostavil odporca, napriek tomu pojednávanie prebehlo a toto bolo odročené na určitý termín, a to na 20. 9. 2001. Zároveň Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 31. 5. 2001 č. k. Z-2-33 Cb 270/95-451 pripustil rozšírenie návrhu navrhovateľa, ktoré si uplatnil v priebehu konania. Pojednávanie zo dňa 20. 9. 2001 bolo opätovne odročené na určitý termín, a to na deň 29. 11. 2001, pretože navrhovateľ opätovne rozšíril svoj návrh, o ktorom súd opätovne rozhodol vo forme uznesenia zo dňa 25. 9. 2001. Zároveň výzvou zo dňa 25. 9. 2001 krajský súd vyzval Okresný súd v Trnave obchodný register o zapožičanie súdnych spisov. Voči uzneseniu tunajšieho súdu v zákonnej lehote podal odvolanie odporca. Vec bola predložená

Najvyššiemu súdu SR dňa 17. 10. 2001. Najvyšší súd SR uznesením zo dňa 13. 11. 2001 odmietol odvolanie odporcu. Spis bol Krajskému súdu v Bratislave vrátený dňa 21.12. 2001. Sudkyňa pokynom zo dňa 7. 1. 2002 upravila kanceláriu na doručenie rozhodnutia Najvyššieho súdu SR účastníkom konania. Zároveň pokynom z 23. 1. 2002 bol vytýčený termín pojednávania na 14. 3. 2002. Na tomto pojednávaní Krajský súd v Bratislave rozhodol rozsudkom, v ktorom zaviazal odporcu na zaplatenie sumy 34 960,- Sk s prisl. vo zvyšku návrh navrhovateľa zamietol. Konanie v časti o náhrady za pomernú časť naturálnych dávok zastavil a zároveň zaviazal navrhovateľa na doplatenie súdneho poplatku za návrh vo výške 25 700.-Sk na účet tunajšieho súdu. Podaním zo dňa 3. 5. 2002 , ktoré bolo doručené súdu ten istý deň podal odvolanie proti rozhodnutiu krajského súdu právny zástupca odporcu a zároveň dňa 3. 5. 2002 bolo doručené súdu odvolanie navrhovateľa. Sudkyňa dňa 10. 5. 2002 vyzvala právneho zástupcu odporcu, aby v príslušnej lehote zaslal súdu dôvody odvolania a aby sa písomne vyjadril k odvolaniu navrhovateľa.

Zároveň zaslala navrhovateľovi kópiu odvolania odporcu. Zo strany navrhovateľa pána I. H. bolo dňa 29. 5. 2002 doručené odvolanie proti uzneseniu tunajšieho súdu zo dňa 10. 5. 2002. Najvyšší súd SR svojím rozhodnutím zo dňa 13. 11. 2001 pod sp. zn. 6 Obo 277/01 odmietol odvolanie odporcu proti uzneseniu tunajšieho súdu zo dňa 25. 9. 2001. Spis bol tunajšiemu súdu vrátený dňa 21. 12. 2001. Ďalší pokyn sudkyne je zo dňa 31. 5. 2002, ktorým vyzýva právneho zástupcu odporcu, aby sa v lehote 10 dní písomne vyjadril k odvolaniu navrhovateľa proti uzneseniu tunajšieho súdu zo dňa 10. 5. 2002 a posledný pokyn sudcu je zo dňa 18. 6. 2002.

Z vyššie uvedeného prehľadu vyplýva, že Krajský súd v Bratislave po rozhodnutí Ústavného súdu SR vo veci vedenej pod sp. zn. Z-2-33 Cb 270/95 priebežne konal, predsedníčka Krajského súdu v Bratislave vždy operatívne vzhľadom na personálne zmeny opatrením rozhodla o pridelení veci príslušnému zákonnému sudcovi, tak aby nedochádzalo k preťahom v konaní. Vo veci súd opätovne meritórne rozhodol, pričom voči tomuto rozsudku podali obaja účastníci konania odvolanie. Pokiaľ je potrebné sa vyjadriť k primeranosti dĺžky predmetného konania v prvom rade poukazujem na skutkovú zložitost' predmetného sporu, najmä na jeho obtiažnosť dokazovania a za ďalšie poukazujem na

procesnú zložitost' tohto konania súvisiacu najmä s problémom zhromažďovania a zabezpečovania uskutočnených úkonov, neprítomnosť najmä odporcu na pojednávaní, rozširovanie návrhu zo strany samotného navrhovateľa a to v priebehu konania a podávania odvolaní zo strany oboch účastníkov konania voči každému rozhodnutiu súdu.

Vzhľadom na vyššie uvedené mám za to, že sťažnosť pána Ing. H. nie je dôvodná, dovoľujem si preto navrhnúť, aby Ústavný súd SR sťažnosť navrhovateľa v celom rozsahu zamietol.“.

Obdobné skutočnosti o procesných úkonoch, ako vo svojom vyjadrení uviedla predsedníčka krajského súdu, zistil zo spisu aj ústavný súd. Okrem toho zo spisu vyplynulo, že po zadovážení stanovísk účastníkov konania k odvolaniam bol spis 11. júla 2002 predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na odvolacie konanie.

Sťažovateľ podal 5. decembra 2002 ústavnému súdu podanie označené ako „Doplnenie informácií k č. II. ÚS 81/02-17“, ktorého súčasťou bol preklad fotokópie textu rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002, ktorým rozhodol o žiadosti sťažovateľa doručenej Európskemu súdu pre ľudské práva 15. februára 1999 a týkajúci sa procesu odškodnenia sťažovateľa vyplývajúceho z ukončenia jeho členstva v družstve vedeného najprv pred Okresným súdom v Trnave, neskôr pred Krajským súdom v Bratislave (z dôvodu nedostatku právomoci Okresného súdu v Trnave vo veci konat'). Európsky súd pre ľudské práva rozhodol, že bol porušený čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (vzhľadom na okolnosti prípadu, najmä to, že išlo o zárobkovú činnosť), ako aj rozhodol o nepeňažnej škode, nákladoch a výdajoch, ako aj o úrokoch do vyrovnania uvedených súm. Sťažovateľ okrem tohto rozhodnutia pripojil k tomuto doplneniu rozsudok krajského súdu č. k. Z-2-33 Cb 270/95-516 zo 14. marca 2002 (doručeného 23. apríla 2002) a jeho odvolanie proti tomuto rozsudku z 2. mája 2002. Vyjadruje súčasne nespokojnosť s výškou priznanej škody a kritizuje postup krajského súdu.

II.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...“.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ (II. ÚS 61/98), pričom „tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným...rozhodnutím. Nepostačuje, že štátny orgán vo veci koná“ (II. ÚS 26/95). K vytvoreniu stavu právnej istoty preto dochádza až „právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (I. ÚS 10/98).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria súd považuje aj povahu prejednáwanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd už vo svojom rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 10/00 z 22. februára 2001 nehodnotil vec sp. zn. Z-2-33 Cb 270/95 - spor o náhradu škody z titulu neplatného rozviazania členského pomeru, o ktorého neplatnosti už bolo právoplatne rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu v Trnave v konaní sp. zn. 9 C 142/91, ako zložitú vec z hľadiska skutkového stavu a ani z hľadiska právneho posúdenia. Za obzvlášť zložitú vec nepovažoval predmetný spor ani Európsky súd pre ľudské práva (bod 39 rozhodnutia z 12. novembra 2002). Napriek vyjadreniu predsedníčky krajského súdu, že ide o skutkovo zložitý spor, poukazujúc na obtiažnosť dokazovania, na procesnú zložitosť tohto konania spojenú so zhromažďovaním a zabezpečovaním uskutočnených úkonov, na neprítomnosť najmä odporcu na pojednávaní, rozširovanie návrhu zo strany

sťažovateľa, a to v priebehu konania a na podávanie odvolaní obidvoma účastníkmi konania, ústavný súd uzavrel, že daný spor nie je právne zložitý. Faktickú zložitost' síce nemožno vylúčiť, avšak v danom prípade ju ústavný súd nezhodnotil ako takú, ktorá by v danom prípade mohla mať podstatný vplyv na dĺžku konania predmetného sporu, ktorá je reprezentovaná doterajším trvaním konania.

2. Ďalším kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných priet'ahov v konaní sp. zn. Z-2-33 Cb 270/95, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd hodnotil postup sťažovateľa ako aktívny a súčinnosť, akceptujúc jeho procesné oprávnenie rozširovať svoj návrh (31. mája 2001 a 25. septembra 2001) v predmetnom spore. Vychádzal pritom z toho, že využitie možností daných sťažovateľovi Občianskym súdnym poriadkom na uplatňovanie a presadzovanie jeho procesných práv v občianskom súdnom konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, ale nemožno ho hodnotiť ako zbytočné priet'ahy, ak zákon takéto oprávnenie sťažovateľovi priznáva a tento ho aj využil, a jeho konanie nenasvedčuje tomu, že by ho chcel týmito úkonmi neúnosne predlžovať.

Na druhej strane využitie procesných možností sťažovateľa, ktoré spôsobujú predĺženie priebehu konania, nemôže smerovať ani k hodnoteniu postupu súdu ako takého, ktorého dôsledkom sú zbytočné priet'ahy (I. ÚS 31/01), za predpokladu, že súd aj o procesných návrhoch rozhodoval bez zbytočných priet'ahov.

3. Tretím kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval, či od rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 10/00 z 22. februára 2001 došlo k zbytočným priet'ahom v označenom súdnom konaní, bol postup samotného krajského súdu vo veci sp. zn. Z-2-33 Cb 270/95. Ústavný súd zistil, že krajský súd v tomto období postupoval v zásade plynulo. Po pridelení veci 23. februára 2001 inej zákonnej sudkyni táto nariadila pojednávanie na 31. máj 2001, na ktorom krajský súd pripustil zo strany žalobcu sťažovateľa rozšírenie návrhu. Ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo 20. septembra 2001, na ktorom boli vypočuté stanoviská účastníkov konania a bolo odročené na 29. november 2001; toto pojednávanie sa však neuskutočnilo - bolo odročené z dôvodu odvolacieho konania na Najvyššom súde

Slovenskej republiky. Dňa 25. septembra 2001 krajský súd rozhodol uznesením č. k. Z-2-33 Cb 270/95-485, ktorým súhlasil s rozšírením návrhu žalobcu (sťažovateľa) a s úpravou výšky uplatneného nároku žalobcu (sťažovateľa) proti žalovanému, voči ktorému sa žalovaný odvolal (odvolanie doručené 8. októbra 2001, odoslané na Najvyšší súd Slovenskej republiky 12. októbra 2001). Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol o tomto odvolaní 13. novembra 2001 uznesením č. k. 6 Obo 277/01-506 tak, že ho odmietol. Dňa 14. marca 2002 krajský súd vo veci meritórne rozhodol; v nadväznosti na to sa obaja účastníci proti rozsudku zo 14. marca 2002 odvolali (3. mája 2002). Po zadovážení stanovísk účastníkov konania k odvolaniu bol spis krajského súdu sp. zn. Z-2-33 Cb 270/95 11. júla 2002 predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na odvolacie konanie.

Z uvedeného vyplýva, že v období, ktoré je predmetom hodnotenia ústavného súdu z hľadiska zbytočných prietahov v konaní, krajský súd v zásade plynulo vo veci konal a toto jeho konanie smerovalo k rozhodnutiu vo veci samej 14. marca 2002. Ústavný súd preto vyhodnotil toto obdobie ako také, ktoré nevykazuje zbytočné prietahy v konaní, ktoré by mali za následok porušenie základného práva sťažovateľa upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, ako je vyjadrené vo výroku tohto rozhodnutia. Bolo už potom bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. mája 2003